

Projekat finansira
Evropska unija

Република Србија
Министарство трговине,
туризма и телекомуникација

Република Србија
Министарство привреде

Broj 4, novembar 2016.

MISSION
COMPLETE
MISSION

e-business
vesti
www.eposlovanje.biz

www.eposlovanje.biz

Posetite nas na
Facebook-u

Sadržaj

Završna konferencija projekta

Elektronsko poslovanje u državnoj upravi

Održane radionice za trgovce

Studijska poseta Španiji

Novo istraživanje o elektronskom poslovanju i zaštiti e-potrošača

Radionice o zaštiti e-potrošača

O elektronskom poslovanju i digitalnim aplikacijama sa RRA

Održane radionice o elektronskoj trgovini u Nišu, Kragujevcu i Novom Sadu

Centar za razvoj e-trgovine i zaštitu potrošača na Internetu nastavlja da dodeljuje E-Trustmark u Srbiji

Sadržaj prezentacije apsolutno izražava stanovišta, mišljenja i stavove projekta Razvoj elektronskog poslovanja i ne predstavlja nužno stavove i mišljenja Evropske unije.

Projekat realizuje konzorcijum koji predvodi Exemplas u saradnji sa: ACE Consultants, European Profiles, Imorgon, Seidor i Teamnet International.

Projekat finansira
Evropska unija

Završna konferencija projekta

Unapređeno elektronsko poslovanje u Srbiji uz podršku Evropske unije

Trideset malih i srednjih preduzeća i preduzetnika dobilo je oznaku poverenja u elektronskoj trgovini (E-Trustmark) na konferenciji “Razvoj elektronskog poslovanja u Srbiji – dostignuća i izazovi” koja je 16. novembra 2016. održana u Beogradu.

Zahvaljujući podršci Evropske unije kroz projekat *Razvoj elektronskog poslovanja*, u protekle dve godine, ukupno 66 malih i srednjih preduzeća i preduzetnika dobilo je oznaku poverenja koja predstavlja inicijativu za uvođenje E-Trustmark principa i praksi u poslovnu zajednicu Srbije.

Uvodna izlaganja održali su Oskar Benedikt, zamenik šefa *Delegacije Evropske unije u Srbiji*, Vesna Kovač, državni sekretar, *Ministarstvo trgovine, turizma i teleko-*

munikacija, Katarina Obradović Jovanović, pomoćnik ministra, *Ministarstvo privrede* i Maja Pejić, direktorka Sektora za upravljanje projektima *Razvojne agencije Srbije*.

Benedikt je izjavio da je uvođenje oznake poverenja u e-trgovini jedan od najvažnijih rezultata projekta *Razvoj elektronskog poslovanja* koji je EU finansirala sa 2,5 miliona evra. „Ovo nije kraj, već početak procesa koji uvodi promene u elektronsko poslovanje Srbije, jer je ono neizbežno za dalji privredni rast, ostvarenje profita i nova radna mesta“, rekao je Benedikt i najavio da će EU nastaviti da podržava razvoj elektronskog poslovanja u Srbiji.

Vesna Kovač, državna sekretarka Ministarstva trgovine, turizma

Trideset malih i srednjih preduzeća i preduzetnika dobilo je oznaku poverenja u elektronskoj trgovini (E-Trustmark) na konferenciji “Razvoj elektronskog poslovanja u Srbiji - dostignuća i izazovi” koja je 16. novembra 2016. održana u Beogradu.

i telekomunikacija istakla je da Srbija ima ambiciozne planove razvoja elektronskog poslovanja i elektronske uprave. Ona je dodala da će u skladu sa Strategijom razvoja informacionog društva do 2020. godine, cilj biti razvoj elektronske trgovine, malih i srednjih preduzeća i domaćeg privatnog sektora.

Pomoćnik ministra privrede za mala i srednja preduzeća i preduzetništvo Katarina Obradović Jovanović izjavila je da je pred državom i privrednicima veliki posao kada je elektronsko poslovanje u pitanju, a da je iskustvo koje smo kao država dobili realizacijom projekta veliko.

„Kraj ovog projekta je samo početak, jer će Ministarstvo privrede i Razvojna agencija Srbije obuke koje su razvijene u okviru ovog projekta uvrstiti u program obuka koje regionalne razvojne agencije pružaju privrednicima širom Srbije“, rekla je ona. Ona

je dodala da “ponekad možda nedovoljno uviđamo izazove koje pred nas postavlja digitalizacija, a važno je da se sva preduzeća pripreme da iskoriste šansu koje savremene tehnologije donose, koja u suprotnom može da predstavlja veliku prepreku u razvoju“.

Sertifikate malim i srednjim preduzećima uručili su Štefen Hudolin, šef II sektora operacija Delegacije EU u Srbiji i Vesna Kovač, državni sekretar, Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija.

Oznaka poverenja u elektronskoj trgovini koju dodeljuje projekat *Razvoj elektronskog poslovanja* važiće do novembra 2017. godine, a nakon završetka projekta, Centar za razvoj e-trgovine i zaštitu potrošača na Internetu iz Novog Sada nastaviće da se bavi procesom akreditacije i dodele ove oznake malim i srednjim preduzećima i preduzetnicima.

Uvođenje oznake poverenja u e-trgovini jedan je od važnih rezultata projekta koji je finansirala EU sa 2,5 miliona, a realizovan je u saradnji sa Ministarstvom trgovine, turizma i telekomunikacija i Ministarstvom privrede. Projektnu rezultate i dostignuća predstavio je Lešek Jakubovski, vođa projekta.

Tokom protekle dve godine, projekat je pružio podršku malim i srednjim preduzećima da im približi koncept elektronske trgovine, elektronskog poslovanja i digitalnih aplikacija koji mogu iskoristiti kao inovativno sredstvo za povećanje konkurentnosti i sniženje troškova poslovanja kao i da se osnaže potrošači da koriste elektronsku trgovinu. Pored uvođenja oznake poverenja za mala i srednja preduzeća (MSP), projekat je organizovao brojne radionice i treninge za više od 700 predstavnika MSP o elektronskom poslovanju i elektronskoj trgovini.

Za oko 1000 predstavnika državnih institucija održano je 35 radionica o značaju digitalne ekonomije, elektronskog poslovanja i elektronske trgovine, borbi protiv sajber kriminala. Objavljeno je 9 brošura i korisnih priručnika o ovim temama koje su distribuirane svim korisnicima projekta.

U cilju povećanja poverenja e-potrošača u e-trgovinu, izrađena je internet platforma za bezbedniju kupovinu www.e-duka-tor.rs na kojoj građani mogu da se edukuju i informišu o svojim pravima kad kupuju na internetu. Više od 2000 građana dobilo je sertifikat na ovoj platformi o svojim potrošačkim pravima, a preko 6000 pratilaca na društvenoj mreži Facebook edukovano je o

kupovini na internetu. Urađen je i portal www.eposlovanjesrbija.rs na kome se nalaze brojni tekstovi i korisni članci o raznim aspektima e-poslovanja i e-trgovine u svetu i Srbiji. Portal će nadalje održavati Razvojna agencija Srbije i Ministarstvo trgovine u cilju promocije digitalne ekonomije i podrške MSP u Srbiji.

U drugom delu konferencije, o e-fakturisanju govorio je Panajotis Zafiropulos, glavni ekspert na projektu dok je o budućnosti E-Trustmark u Srbiji govorio Nebojša Đurić iz Centra za razvoj e-trgovine i zaštitu potrošača na Internetu iz Novog Sada. Predstavnici malih i srednjih preduzeća - Muzej teatar d.o.o. i Virid d.o.o. predstavili su značaj saradnje sa projektom

Uvođenje oznake poverenja u e-trgovini jedan je od važnih rezultata projekta koji je finansirala EU sa 2,5 miliona, a realizovan je u saradnji sa Ministarstvom trgovine, turizma i telekomunikacija i Ministarstvom privrede. Projektnu rezultate i dostignuća predstavio je Lešek Jakubovski, vođa projekta.

u dobijanju oznake poverenja u e-trgovini.

Konferencijom, kojoj je prisustvovalo više od 150 učesnika, obeležen je i završetak projektnih aktivnosti.

Projekat je deo velikog programa pomoći Evropske unije sektoru malih i srednjih preduzeća u Srbiji. Tokom poslednjih 15 godina Evropska unija uložila je 78 miliona evra u projekte koji su imali za cilj da ojačaju privatni sektor, a posebno mala i srednja preduzeća.

Mala i srednjih preduzeća i preduzetnici kojima je dodeljena oznaka poverenja projekta Razvoj elektronskog poslovanja:

MC MOST, TR BeeCool, Hoću to d.o.o., TV Shop Direct International d.o.o., Aerokarte d.o.o., Kupi Me d.o.o., Bus Computers, Prizma d.o.o., Superior d.o.o., Clio, Games d.o.o., Data status, Gigatron d.o.o., Ikklik d.o.o., BC Group, eKUPI d.o.o., Benchmark

Shop, Vreme je novac, EuroTehna 021 d.o.o., Positive Line, Ellecta International d.o.o., Dereta d.o.o., Evro Book d.o.o., Fonlider d.o.o., Moto-bike, Beosport, Internet prodaja guma, Vitapur d.o.o., Aerial Video Solutions d.o.o., Jumbo travel d.o.o., Laguna d.o.o. Beograd, Delfi knjižare, Beyond, Digital logic d.o.o., SZTR Cvećara Kazablanka, VDV d.o.o., Panorama d.o.o., Inzuos d.o.o., Diker d.o.o., Green Design d.o.o., Web izlog d.o.o., UNIVERS-CO d.o.o., Flora d.o.o., E-market, Virid d.o.o., Limundo d.o.o., Kupoman d.o.o., 012 Lab d.o.o., Muzej teatar d.o.o., Gadget 4 Gift d.o.o., SMALL TREE d.o.o., Bel Computers d.o.o., Digital Logic RnD d.o.o., Formaxstore d.o.o., VD Soft, TiCo Computers d.o.o., Tako Lako Shop d.o.o., Bio špajz d.o.o., Beo Sport, BPC Media, Savez za tradicionlani karate Vojvodine, Sigmax d.o.o., Helenadiashop d.o.o., Bomar d.o.o., Diopla d.o.o., MMN Kolačić d.o.o., KondorAs d.o.o.

Projekat je deo velikog programa pomoći Evropske unije sektoru malih i srednjih preduzeća u Srbiji. Tokom poslednjih 15 godina Evropska unija uložila je 78 miliona evra u projekte koji su imali za cilj da ojačaju privatni sektor, a posebno mala i srednja preduzeća.

Održane radionice za trgovce

**Tokom oktobra
i novembra
2016. u Nišu,
Subotici, Užicu,
Kragujevcu i
Beogradu održane
su radionice o
e-trgovini kojima
je prisustvovalo
oko 100 trgovaca.**

Tokom oktobra i novembra 2016. u Nišu, Subotici, Užicu, Kragujevcu i Beogradu održane su radionice o e-trgovini kojima je prisustvovalo oko 100 trgovaca.

Šta je e-trgovina i kako je uspostaviti? Kako do ciljanog tržišta

uz što manje sredstava? Koje su najbolje metode naplate?

Ovo su samo neka od pitanja na koja su tokom radionica odgovore pružali Željko Rakić i Bojana Amanović iz [Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija](#) i eksperti na projektu Siniša Begović i Aleksandar Birovljev.

Novo istraživanje o elektronskom poslovanju i zaštiti e-potrošača

e-business DEVELOPMENT

U protekloj godini došlo je do značajne promene u vezi sa informisanošću i stavovima u pogledu e-poslovanja među MMSP u Srbiji. Preduzeća veruju da, u poređenju sa prethodnom godinom, e-poslovanje postaje snažnije u MMSP sektoru u Srbiji.

Učestalost e-kupovine se takođe uvećala – jedan od tri e-kupca kupuje ili rezerviše nešto barem jednom mesečno, pokazuju rezultati novog istraživanja (**MASMI, Beograd**) u kome je učestvovalo 600 mikro, malih i srednjih preduzeća kao i 1400 ispitanika (18 - 64 godina starosti) iz cele Srbije. Istraživanje je sprovedeno u septembru 2016. kao deo projektnih aktivnosti.

Glavni zaključci istraživanja:

- **Internet je ključni deo radnog dana MMSP sektora u Srbiji – 97% koristi internet svakog dana**, bez obzira na region, veličinu kompanije i industrijski sektor. Korišćenje e-mail-a (na kompjuteru i mobilnom telefonu), pretraživanje i e-banking su suštinske aktivnosti za poslovanje.
- **Tri od četiri MMSP imaju kompanijski websajt.** Posedovanje sajta je gotovo pravilo u Beogradu (i nešto malo manje u Vojvodini) i među srednjim kompanijama, dok Centralna Srbija i manje kompanije imaju više problema sa svojim online predstavljanjem.

U protekloj godini došlo je do značajne promene u vezi sa informisanošću i stavovima u pogledu e-poslovanja među MMSP u Srbiji. Preduzeća veruju da, u poređenju sa prethodnom godinom, e-poslovanje postaje snažnije u MMSP sektoru u Srbiji.

- **Svako treće MMSP u Srbiji nudi svoje proizvode i usluge online** – uglavnom preko websajta kompanije, ali neki od njih takođe i na Facebook stranici kompanije ili sajtovima za oglašavanje. Uglavnom se targetiraju i građani i poslovni potrošači. Ipak, većina MMSP ne nudi svoje proizvode i usluge online jer ne vide prednosti toga, najčešće čak i nemaju nameru da otvore svoj posao prema internetu u budućnosti. Ovaj stav je posebno jak u Beogradu i Vojvodini u poređenju sa manje razvijenim regionima Srbije – MMSP u Beogradu i Vojvodini često biraju da se ne prošire na internet, dok oni u manje razvijenim regionima nameravaju, ali nemaju sredstava.
- **Samo 16% MMSP u Srbiji nude svojim potrošačima opciju da naruče proizvode/ usluge online** (ovaj procenat je veći u sektoru maloprodaje). Online naručivanje se uglavnom uvodi da bi se povećala prodaja. Ipak, za većinu MMSP, internet još uvek nije značajan izvor posla – doprinosi samo do 10% ukupnog prometa.
- **Opcije online plaćanja su jednako u ponudi kao i offline (keš po dostavi) plaćanje** (skoro sva MMSP imaju neku opciju e-plaćanja, bilo direktno kompaniji ili preko posredničkog online siste-

ma za plaćanje). Optimistično je što je većina njih zadovoljna aspektom e-trgovine u svom poslu.

- **Oko 18% MMSP predstavljaju svoje proizvode i usluge na internetu, ali ne nude svojim potrošačima mogućnost da naruče i plate online.** Razlog tome je uglavnom uverenje da je uvođenje sistema naručivanja previše komplikovano. Polovina njih čak ni ne planira razvijanje ovog sistema u budućnosti.
- **Glavne prednosti online prodaje za MMSP u Srbiji su pristup većem broju potrošača i brži promet.** Sa druge strane, privatnost i sigurnosni rizici ih zabrinjavaju, zajedno sa očekivanim nedostatkom poverenja među potrošačima. Iako MMSP imaju mnogo sumnji u vezi sa e-trgovinom, retko imaju solidno znanje o relevantnom zakonodavstvu – tri četvrtine MMSP ne znaju nijedan zakon vezan za ovo pitanje. Samo oko 9% mogu da upute na zakon vezan za e-trgovinu, i to uglavnom na Zakon o zaštiti potrošača.
- **Čini se da je promocija e-poslovanja u MMSP imala uticaja na ovu promenu. Oko polovine MMSP je u toku prethodne godine čulo za neke od promotivnih aktivnosti, uglavnom preko interneta.** Najvidljiviji su bili sajt eposlovanje.biz i radionice sa MMSP. Svako treće MMSP upo-

znato sa ovim aktivnostima ih je i preporučilo u svom okruženju.

- **Internet penetracija u Srbiji raste – 2016. godine 3 od 4 građana između 18 i 64 godina starosti koristi internet, uglavnom svakodnevno.** Internet korisnici su uglavnom mlađi, iz gradskih sredina, sa višim nivoom obrazovanja i prihoda. Uglavnom koriste PC ili laptop da pristupe internetu, ali takođe i pametne telefone (pametni telefoni beleže značajno povećanje u odnosu na 2015. godinu). Glavne online aktivnosti su pretraživanje interneta, poseta društvenih mreža ili četovanje i čitanje vesti i časopisa online.
- **Oko 40% onih koji ne koriste internet su potencijalni korisnici interneta (11% građana Srbije).** Ključna prepreka za njih, pored toga što trenutno nemaju potrebu za tim, je nedostatak tehničkog znanja. Internet uglavnom odbijaju stariji građani, koji ga verovatno neće koristiti u budućnosti (penzioneri, 55+), pošto uopšte ne osećaju potrebu.
- **Online kupovina povećala se od 2015. godine – sada 31% građana Srbije barem ponekad kupuje ili naručuje nešto na internetu (42% internet korisnika).** To je još zastupljenije u urbanim sredinama, u Beogradu (u odnosu na Šumadiju i Zapadnu

Srbiju), među mlađom populacijom (do 35 godina) sa višim obrazovanjem i prihodima. Učestalost e-kupovine se takođe uvećala – jedan od tri e-kupca kupuje ili rezerviše nešto barem jednom mesečno. Skoro jedna polovina internet korisnika istražuje proizvod na internetu pre nego što ga kupi.

- **Preferirani način plaćanja je još uvek gotovina po dostavi (75%), pošto se vidi kao sigurna i jednostavna.** Ipak, u 2016. godini dolazi do uvećanja korišćenja platnih kartica – svaki četvrti online kupac koristi kartice, verujući da je to najjednostavniji način plaćanja. Sigurnost sajta i bolje cene u odnosu na offline su najvažniji za potrošače kada kupuju online.
- **Većina e-kupaca preferira da kupuje na domaćim sajtovima (sajtovi za kupovinu poput Limundo, Kupindo, kupujem-prodajem), verujući da su bezbedniji i nude bolje cene u odnosu na offline.** Odeća, obuća i aksesoar su obično roba koja se kupuje na domaćim sajtovima.
- **Strani sajтови su izbor onih koji traže proizvode koji se ne mogu kupiti u Srbiji – uglavnom elektronika, telefoni i kompjuteri.** Uglavnom se kupuje na Ali-express-u, Amazon-u i E-bay-u, sajtovima iz Kine ali takođe i SAD-a i Evrope. U po-

ređenju sa onima koji preferiraju domaće sajtove, češće se online rezervišu prevoz ili smeštaj.

- **Oni koji odbijaju online kupovinu su stariji od 45, penzioneri, obično sa srednjoškolskim obrazovanjem i nižim primanjima.** Ređe su iz Beograda i urbanih sredina. Glavna prepreka za njih je što online kupovina ne dozvoljava kupcima da vide fizička svojstva proizvoda ili probaju proizvod, pa se boje da ne dobiju pogrešan proizvod ili proizvod pogrešnih karakteristika (veličina, boja itd.), ili pak neispravan proizvod. Ipak, oni koji ne kupuju online vide neke prednosti uglavnom vezano za udobnost e-kupovine (lakše i brže).
- **Većina e-kupaca nema nikakve probleme sa online kupovinom.** Ipak, u poređenju sa 2015. godinom, ima više onih koji su naišli na problem (17% e-kupaca): dostavljen im je pogrešan proizvod ili proizvod pogrešnih karakteristika, ili neispravan proizvod i to uglavnom sa domaćih sajtova. Većina je kontaktirala prodavca kako bi se žalili, koristeći e-mail ili telefon. Više od polovine žalbi je uspešno rešeno. Način žalbe i nivo uspešnosti ostao je sličan kao u 2015. godini.
- **Kupci koji nisu imali problem sa online kupovinom, takođe su značajno bolje informisani**

o žalbenim procedurama za lokalne sajtove u odnosu na 2015. godinu – oni obično znaju da žalba treba da bude upućena prodavcu. Pored toga, više njih veruje da može da se obrati inspekciji ako se problem dogodi. Uglavnom bi koristili e-mail i telefon.

- **Došlo je, takođe, i do povećanja informisanosti o pravima potrošača: više e-potrošača zna da može da podnese žalbu i da reklamira proizvod (vraćanje, zamena ili popravka proizvoda).** Takođe, više njih zna za pravo da se dobije račun, kao i to da se ne plaća carina na uvoz dobara ispod 50 EUR vrednosti.
- **Polovina građana Srbije čuli su za online kupovinu na TV-u i internetu u poslednjih 12 meseci – pre svega mlađi ljudi, građani Beograda (i urbanih sredina uopšte), sa višim obrazovanjem i prihodima.**
- **Jedna petina građana primetila je određene aktivnosti na podizanju svesti o e-kupovini – uglavnom su to sajtovi e.poslovanje.biz i e-Trustmark.** Blizu 60% onih koji su primetili pričalo je o tim aktivnostima svojim prijateljima i porodici. Oni koji ne kupuju online ređe su primećivali te aktivnosti ili pričali o njima.

Istraživanje je dostupno na sajtu projekta.

O elektronskom poslovanju i digitalnim aplikacijama sa RRA

Radionice o elektronskom poslovanju za mala i srednja preduzeća održane su tokom oktobra 2016. u Beogradu, Nišu, Kragujevcu i Novom Sadu.

Na prvoj radionici u Beogradu (“trening trenera”) predstavnicima **Regionalnih razvojnih agencija** (RRA) predstavljeno je elektronsko poslovanje za mala i srednja preduzeća i korišćenje digitalnih aplikacija u e-poslovanju. Trening je vodio Siniša Begović, ekspert za e-poslovanje na projektu.

Nakon održanog treninga, predstavnici RRA vodili su radionice o e-poslovanju i korišćenju digitalnih aplikacija za mala i srednja preduzeća. Radionicama su prisustvovali predstavnici MSP-a.

Ove radionice bile su poslednje u nizu brojnih radionica koje su održane u okviru projektnih aktivnosti sa ciljem pružanja podrške i znanja za dalji razvoj i unapređenja e-poslovanja MSP.

Ove radionice bile su poslednje u nizu brojnih radionica koje su održane u okviru projektnih aktivnosti sa ciljem pružanja podrške i znanja za dalji razvoj i unapređenja e-poslovanja MSP.

Centar za razvoj e-trgovine i zaštitu potrošača na Internetu nastavlja da dodeljuje E-Trustmark u Srbiji

Projekat *Razvoj elektronskog poslovanja* započeo je proces dodele oznake poverenja u elektronskoj trgovini (E-Trustmark) što predstavlja inicijativu za uvođenje E-Trustmark principa i praksi u poslovnu zajednicu Srbije.

Svrha ove oznake je unapređenje kvaliteta domaćih internet prodavnica i uspostavljanje poverenja između internet trgovaca/pružalaca usluga i potrošača koji koriste elektronsku trgovinu. Uspostavljanje poverenja između trgovaca i potrošača stimuliše elektronsku trgovinu kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom tržištu i imaće pozitivan uticaj na privredu Srbije.

Oznaka poverenja u elektronskoj trgovini koju dodeljuje projekat *Razvoj elektronskog poslovanja* važiće od juna 2016. godine do novembra 2017. godine.

Nakon završetka projekta u novembru 2016, **Centar za razvoj**

e-trgovine i zaštitu potrošača na Internetu iz Novog Sada nastaviće da se bavi procesom akreditacije i dodele ove oznake malim i srednjim preduzećima i preduzetnicima koje je započeo projekat *Razvoj elektronskog poslovanja*. Centar je izabran među dostavljenim ponudama kao najbolja ponuda koja je ispunila sve zahtevane kriterijume.

Šta predstavlja E-Trustmark?

E-Trustmark je oznaka, slika ili logo u elektronskoj trgovini koji se prikazuje na sajtu neke organizacije čime se potvrđuje da je taj sajt bezbedan za kupovinu. E-Trustmark logo uliva poverenje kupcima i ukazuje im da je bezbedno da posluju sa websajtom na kome je logo prikazan. Postoje dve glavne evropske inicijative za dodelu E-trustmark oznake: E-commerce E-Trustmark i EMOTA European Trustmark koje su uglavnom tržišno orijentisane.

Projekat Razvoj elektronskog poslovanja započeo je proces dodele oznake poverenja u elektronskoj trgovini (E-Trustmark) što predstavlja inicijativu za uvođenje E-Trustmark principa i praksi u poslovnu zajednicu Srbije.

Elektronsko poslovanje u državnoj upravi

Više od 60 predstavnika državnih institucija učestvovalo je u radionicama “Elektronsko poslovanje u državnim institucijama - e-uprava” koje su tokom septembra 2016. održane u Beogradu, Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu.

Uvodno izlaganje održao je Dušan Stojanović, direktor **Direkcije za e-upravu**, a Dušica Čuk, pri-

sutnima je predstavila servis na portalu e-uprava.

Radionicama su prisustvovali predstavnici tržišne inspekcije, tužilaštava, sudova, udruženja potrošača, gradskih uprava i kancelarija za lokalni ekonomski razvoj (KLER). Radionice su vodili Aleksandar Birovljev i Isidora Ljumović, eksperti na projektu.

Više od 60 predstavnika državnih institucija učestvovalo je u radionicama “Elektronsko poslovanje u državnim institucijama - e-uprava”

Studijska poseta Španiji

U studijskoj poseti Španiji (Madrid i Barselona) od 19 – 24. septembra 2016. boravili su predstavnici **Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija**, **Ministarstva finansija**, **Ministarstva privrede** i Ministarstva uprave i lokalne samouprave (**Direkcija za E-upravu**).

Cilj posete, koja je organizovana u okviru projektnih aktivnosti, bila je razmena iskustava o elektronskom fakturisanju sa predstavnicima institucija Španije (Ministarstvo po-

reske uprave i javne administracije, udruženje malih i srednjih preduzeća i mnoge druge). Elektronsko fakturisanje prema zakonu Španije obavezujuće je za **B2G** od 15. januara 2015.

Poseta Španiji bila je poslednja i nizu studijskih poseta koje su organizovane u cilju razmene iskustava, ideja i znanja između predstavnika domaćih i međunarodnih institucija o elektronskom poslovanju, elektronskoj trgovini i e-plaćanju.

Poseta Španiji bila je poslednja i nizu studijskih poseta koje su organizovane u cilju razmene iskustava, ideja i znanja između predstavnika domaćih i međunarodnih institucija o elektronskom poslovanju, elektronskoj trgovini i e-plaćanju.

Radionice o zaštiti e-potrošača

Oko 160 predstavnika državne uprave, poslovnih i drugih organizacija učestvovalo je u radionicama koje su održane u Beogradu, Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu.

Radionicama čiji je cilj bio unapređenje znanja u oblasti zaštite potrošača u elektronskoj trgovini u Srbiji prisustvovali su predstavnici

tržišne inspekcije, carine, MUP-a, udruženja potrošača, regionalnih razvojnih agencija i drugi.

Radionice su vodili Aleksandar Birovljev i Isidora Ljumović, eksperti na projektu. Internet platformu www.e-dukator.rs predstavio je Siniša Begović, ekspert za e-poslovanje na projektu.

Oko 160 predstavnika državne uprave, poslovnih i drugih organizacija učestvovalo je u radionicama koje su održane u Beogradu, Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu.

Održane radionice o elektronskoj trgovini u Nišu, Kragujevcu i Novom Sadu

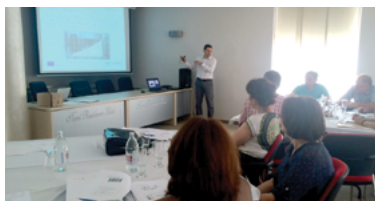
Nove radionice “Procesi i plaćanja u elektronskoj trgovini” održane su tokom juna i jula 2016. u Nišu, Kragujevcu i Novom Sadu.

Učesnici radionica bavili su se unapređenjem procesa koji se odnose na elektronsko poslovanje u Srbiji i kreiranjem akcionih planova koji će omogućiti utvrđivanje prioriteta za dalje unapređenje uslova poslovanja u ovoj oblasti.

Radionicama su prisustvovali tržišni inspektori, predstavnici udruženja potrošača, javnog tužilaštva, poreske uprave i carine iz Novog Sada, Subotice, Zrenjanina, Kikinde, Sremske Mitrovice, Sombora i Beograda, predstavnici Udruženja potrošača iz Čačka, regionalnih razvojnih agencija, Višeg javnog tužilaštva iz Kragujevca.

Radionice su vodili Aleksandar Birovljev i Isidora Ljumović, treneri i eksperti na projektu.

Nove radionice “Procesi i plaćanja u elektronskoj trgovini” održane su tokom juna i jula 2016. u Nišu, Kragujevcu i Novom Sadu.

e-business

DEVELOPMENT

Projekat Razvoj elektronskog poslovanja finansira Evropska unija sa 2,5 miliona evra. Mala i srednja preduzeća dobiće direktnu podršku za učešće u elektronskoj trgovini i elektronskom poslovanju kao inovativnim sredstvima koja će njihovim proizvodima i uslugama olakšati pristup međunarodnom tržištu i smanjiti troškove. Projekat će, takođe, podsticati učešće potrošača u cilju što boljeg prihvatanja elektronske trgovine među građanima Republike Srbije.

Korisnici projekta i glavni partneri su [Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija](#) i [Ministarstvo privrede Republike Srbije](#).

Više informacija o projektu na www.eposlovanje.biz.
